

LATVIJAS PSR POLITISKO ZINĀŠANU UN
ZINĀTŅU POPULARIZĒŠANAS BIEDRĪBA

A. NIĶONOVŠ

**PSKP CK SEPTEMBRA
PLENUMA LĒMUMI
UN MŪSU UZDEVUMI**

LATVIJAS PSR POLITISKO ZINĀŠANU UN ZINĀTŅU
POPULARIZĒŠANAS BIEDRĪBA

A. NIĶONOVŠ

PSKP CK SEPTEMBRA
PLENUMA LĒMUMI
UN MŪSU UZDEVUMI

LATVIJAS VALSTS IZDEVNIECĪBA
RĪGĀ 1953

А. Никонов
СЕНТЯБРЬСКИЙ ПЛЕНУМ ЦК КПСС
И НАШИ ЗАДАЧИ

На латышском языке

Š. g. septembra sākumā Maskavā notika Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centralās Komitejas plenums, kas izskatīja un izlēma jautājumus par lauksaimniecības tālāko attīstību Padomju Savienībā.

Pēdējo 28 gadu laikā rūpniecības produkcija Padomju Savienībā pieaugusi 29 reizes. Pilsētu iedzīvotāju skaits sakarā ar straujo rūpniecības attīstību pieaudzis no 26 miljoniem līdz 80 miljoniem cilvēku. Taču lauksaimniecības produkcija atpaliek no rūpniecības attīstības un pilsētu iedzīvotāju augšanas straujajiem tempiem.

No 1940. līdz 1952. gadam rūpniecības kopprodukcija augusi 2,3 reizes, bet lauksaimniecības — tikai par 10%. Tas jo spilgti saskatāms arī mūsu republikā. Latvijā rūpniecības kopprodukcija no 1940. līdz 1952. gadam augusi 3,6 reizes, bet tādu lauksaimniecības produktu ražošanā kā piens, sviests, gaļa, olas, kartupeļi, augļi, labība vēl nav sasniegts pirmskara līmenis.

Līdz ar pilsētu iedzīvotāju — strādnieku un kalpotāju skaita lielo pieaugumu aug šo iedzīvotāju vajadzības pēc pārtikas precēm. Līdz ar straujo rūpniecības attīstību aug mūsu vieglās un pārtikas rūpniecības prasības pēc lauksaimniecības izejvielām. Lai maksimāli apmierinātu iedzīvotāju augošās vajadzības, partija un Padomju valdība nospraudusi uzde-

vumu 2—3 gadu laikā nodrošināt mūsu zemē tautas patēriņa preču strauju pieaugumu, apgādāt padomju cilvēkus ar augstvērtīgiem pārtikas produktiem. Lai to veiktu, nepieciešams likvidēt atpalicību lauksaimniecībā.

Plenuma pieņemtie lēmumi paredz krasi kāpināt mūsu rūpniecībai un tautas patēriņam nepieciešamo lauksaimniecības produktu ražošanu, celt lauksaimniecību vispār, likvidējot to disproporciju, kas pēdējos gados izveidojusies starp rūpniecību — pirmām kārtām smago rūpniecību, no vienas puses, un lauksaimniecības un tautas patēriņa preču ražošanu, no otras puses.

Plenuma lēmumi nosaka, ka piena un piena produktu, gaļas, olu, cukura, augļu un sakņu ražošana jāpavairo 2—3 reizes.

Strauji jākāpina liellopu skaits, jāceļ izslaukumi, lopu produktivitāte, vairākkārt jāpalielina putnu un cūku skaits, jāceļ kartupeļu, cukurbiešu, graudaugu un citu kultūru ražas.

Plenums novērtēja pašreizējo lauksaimniecības stāvokli par neapmierinošu. Septembra plenuma lēmumā un biedra Chruščova ziņojumā sniegta dziļa ekonomiskā un politiskā analīze, objektīvi, ar partejisku paškritiku un kritiku atsegti mūsu trūkumi lauksaimniecībā, to dziļākās saknes, izskaidrots, kāpēc radušies šie trūkumi, un norādīts, kā tie likvidējami.

Dzīve pierādījusi, ka socialistiskā lielsaimniecību sistēma lauksaimniecībā, kolchozu iekārta ir nesalīdzināmi pārāka gan par zemnieku sīksaimniecību, gan arī par kapitalistisko lielsaimniecību. Tā ne tikvien atbrīvo cilvēku no ekspluatācijas, bet sniedz neierobežotas iespējas ražošanas attīstībai. Spilgts aplieci-

nājums un pierādījums tam ir arī mūsu pirmrindnieku un pirmrindas saimniecību sasniegumi.

Kur tad meklējami lauksaimniecības atpalcības iemesli?

Plenuma materiales atrodama izsmeļoša atbilde.

Pirmkārt, partija lielāko uzmanību pievērsa industrializācijai, rūpniecības attīstībai. Rūpniecībā ieguldīja vairāk līdzekļu nekā lauksaimniecībā, fabrikās un rūpnīcās bija labākie kadri. Nebija iespējams reizē, paraleli nodrošināt lauksaimniecībā tik strauju attīstību kā rūpniecībā.

Otrkārt, lauksaimniecības darba vadīšanā tika pārkāpts ļeņinskais kolchozu un kolchoznieku materialās ieinteresētības princips. Līdzšinējā nodokļu un sagādes politika pietiekami nesekmēja visu lauksaimniecības nozaru attīstību.

Lielais Ļeņins mācīja, ka ar revolucionāro entuziasmu vien nepietiek. Lai iekļautu desmitiem miljonu cilvēku komunisma celtniecībā, viņi ir materialī jāieinteresē.

Nodokļu un sagādes politika un plānošana nestimulēja pirmrindniekus, tāpēc tie nebija ieinteresēti virzīt uz priekšu ražošanu.

Uz izstrādes dienām daudzos kolchozos pēdējos gados izsniedza maz naudas un lauksaimniecības produktu.

Nesim piemēru par obligatajām piegādēm mūsu republikā: Kandavas rajona kolchoziem «Abava» un «Dzirkstele» ir vienādi ekonomiskie apstākļi. Kolchozam «Abava» bija jānodod 72 litri piena no katra hektara, bet kolchozam «Dzirkstele» — tikai 40 litri. Kolchozam «Dzirkstele» bija iespējams vest pienu pārdošanai uz tirgu. Turpretim kolchozam «Abava» palielināto piegādes normu dēļ neatlika piena pārdo-

šanai un kolchoznieki bija tādās domās, ka viņiem nav vērts celt izslaukumus, jo tad no jauna tiks pārceltas normas.

Treškārt, tika pieļauti izkropļojumi kolchozu celtniecībā, bieži atstājot novārtā kolchoznieku personīgās intereses, netika ievērots lauksaimniecības arteļa staļiniskais pamatprincips par pareizu sabiedrisko un personīgo interešu saskaņošanu. Daudzi darba spējīgi cilvēki atstāja kolchozus un devās uz pilsētām, kur augošā rūpniecība prasīja darba rokas. Tas slikti ietekmēja arī lopkopības attīstību. Lēni pieauga lopu skaits kolchozu fermās un padomju saimniecībās, bet kolchozniekiem personīgajā īpašumā esošo lopu skaits pat samazinājās.

Jaunais lauksaimniecības nodoklis, obligatās piegādes normu samazināšana kolchozniekiem novērs šos izkropļojumus.

Tālāk minams tāds svarīgs iemesls kā nepilnīga tehnikas izmantošana. Tā, piemēram, mūsu republikā šogad tikai 24% traktoristu izpildīja maiņas normas, bet ir tādas mašīnu un traktoru stacijas, kur maiņas normas izpilda tikai kādi desmit traktoristi.

Beidzot, jāatzīmē apstākļi, ka daudzos kolchozos nav elementārās kārtības, vāja ir darba disciplīna, nav organizētības, nav vajadzīgās uzskaites, nepietiekami rūpejas par valsts un sabiedrisko mantu.

Lai gan mūsu kolchozos vidējā izstrāde uz darba spējīgo kolchoznieku ar katru gadu aug, tomēr tūkstošiem kolchoznieku nestrādā ar vajadzīgo uzcītību. Ja 1950. gadā vidējā izstrāde uz darba spējīgu kolchoznieku bija 230 darba dienas, tad 1951. gadā tā bija 275 darba dienas un 1952. gadā — 305 darba dienas. Bet pat 1952. gadā, kad bija ļoti nelabvēlīgi laika apstākļi, 50 tūkstoši pieaugušo kolchoznieku neizstrā-

dāja obligato darba minimumu, 38 tūkstoši izstrādāja mazāk par 100 darba dienām un 3 tūkstoši neizstrādāja nevienu darba dienu.

Bieži vien brigadierī nekārtīgi izdara izstrādes dienu uzskaiti. Iesniedz ziņas ar nokavēšanos, sastāda tās pēc atmiņas. Rezultātā izstrādes dienās uzrādītais darbs neatbilst padarītā darba daudzumam un kvalitātei. Notiek izstrādes dienu izšķērdēšana.

Nav vajadzīgo rūpju par kolchoza inventāra saglabāšanu. Tas tiek izvazāts, netiek remontēts. Vairākos kolchozos neko nedara, lai papildinātu inventāru. Daudzos kolchozos zirgu pietiek, bet nav aizjūgu, ratu un cita inventāra zirgu izmantošanai lauksaimniecībā.

Grīvas rajona kolchozā «Staļina ceļš» pēdējo divu gadu laikā norakstīti no bilances 17 šķūņi, 25 arkli, 27 rati, 20 ragavas, bet nekas šo mantu vietā nav iegādāts. Sādu un tiem līdzīgu piemēru mūsu tagadējā kolchozu darba praksē daudz. Šo trūkumu novēršana atkarīga tikai no pašiem kolchozniekiem, no kolchozu vadītājiem.

Komunistiskās partijas CK septembra plenums, konstatēdams trūkumus, ir analizējis arī trūkumu cēloņus, izstrādājis svarīgu ekonomisku un organizatorisku pasākumu virkni, kas nodrošina minēto trūkumu likvidēšanu un nosprausto uzdevumu realizāciju.

Kādi ir šie pasākumi?

Vispirms — kolchozu un kolchoznieku materialās ieinteresētības celšana svarīgākajās lauksaimniecības nozarēs, it sevišķi lopkopībā un dārzenkopībā.

Paaugstinātas obligāti piegādājamo un iepirkamo produktu cenas, dažiem produktiem 2—3, pat 5 reizes.

Mūsu republikā tikai par lopkopības produktiem, ko piegādā valstij, jau 1953. gadā republikas kolchozi

saņem par 150 miljoniem rubļu vairāk nekā pēc agrākām cenām.

Ko tas dod kolchozniekiem? Ja šo naudu izsniegs par izstrādes dienām, tad iznāks pusotra rubļa uz katru izstrādes dienu. 1954. gadā naudas ienākumi augs vēl straujāk. Obligatās piegādes īpatnējais svars kļūst ievērojami mazāks. Turpretim iepirkšanas īpatnējais svars pieaug, — bet iepirkšanas cenas ir vēl augstākas nekā paaugstinātās sagādes cenas.

Samazināts arī lauksaimniecības nodoklis. Jau 1953. gadā mūsu republikā kolchoznieki maksā nodokli par 35 miljoniem rubļu mazāk nekā 1952. gadā, bet 1954. gadā maksās par 55 miljoniem rubļu mazāk nekā 1952. gadā.

Kolchozniekiem trīskārtīgi samazinātas piena piegādes: agrāko 310 litru vietā tagad jānodod 100 litru no katras slaucamās gov. Ievērojami samazinātas arī citu lauksaimniecības produktu piegādes normas — gaļas, vilnas, kartupeļu utt. Visu, kas paliek pāri, kolchoznieki var realizēt tirgū. Līdz ar to celsies kolchozu un kolchoznieku ieinteresētība lauksaimniecības produkcijas palielināšanā.

Svarīgi pasākumi paredzēti arī tālākā mechanizācijas attīstībā. Ja līdz šim mechanizēja galvenokārt labības ražošanu, tādus darbus kā aršana, ecēšana, sēšana, pļaušana, kulšana utt., tad tagad jāmechanizē arī lopkopība un dārzeņu audzēšana, kur līdz šim noteicošais ir roku darbs.

Labības un tehnisko kulturu ražošanā Padomju Savienības socialistiskajās lielsaimniecībās, kolchozos un padomju saimniecībās, ar mechanizācijas palīdzību sasniegti samērā labi rezultāti. Pirms socialistiskās revolūcijas Krievijā ražoja 4—5 miljardus pudu labības. 1930. gadā, kamēr vēl pārsvarā bija sīkās

zemnieku saimniecības, labības kopraža arī nebija augstāka par 5 miljardiem pudu. 1940. gadā labības kopraža pārsniedza 7 miljardus pudu, bet 1952. gadā sasniedza jau 8 miljardus pudu.

Līdz ar to labības ražošanas jautājums Padomju Savienībā izšķirts. Tas nozīmē, ka mūsu pilsētu strādnieki un kalpotāji pilnīgi apgādāti ar maizi, miltiem, putraimiem un citu labības produkciju. Tāds pats stāvoklis jāpanāk tuvākajā laikā arī lopkopības produkcijas un dārzeņu ražošanā.

Tagad Padomju Savienības MTS strādā 969 tūkst. traktoru (skaitot 15 zirgspēku vienībās), ap 255 tūkstoši kombainu un daudz citu modernu lauksaimniecības mašīnu. Turpmāko divarpus gadu laikā PSRS rūpniecība ražos lauksaimniecības vajadzībām vēl 500 tūkstošus jaunu traktoru, bez tam 250 tūkstošus riteņu traktoru starprindu apstrādāšanai un daudz mašīnu lopkopības un meliorācijas mehānizācijai. Mašīnu un traktoru stacijās būs pastāvīgi mehānizatoru kadri. Jaunās darba apmaksas kārtība nodrošinās lauksaimniecības mehānizatoru ieinteresētību lauksaimniecības darba ražīguma celšanā un lauksaimniecības kultūru ražības kāpināšanā.

Lai ilustrētu jaunās darba apmaksas līmeni, var minēt dažus skaitļus. Par vienu izstrādes dienu traktoristam garantēta apmaksa 7 rubļi naudā un 2—3 kilogrami labības. Bet par vienas maiņas normas veikšanu, strādājot ar kāpurķēžu traktoru, aprēķina 5 izstrādes dienas. Tātad, ja traktorists izpildījis astoņu stundu maiņas normu ar kāpurķēžu traktoru, viņš saņem 35 rubļus naudā un 10—15 kilogramu labības.

Ja abi traktoristi izpilda maiņas normas, t. i., agregāts izpilda diennakts normu, viņi papildus saņem 10% piemaksu pie pamatalgas. Ja pirmās šķiras trak-

torists vienā mašīnu un traktoru stacijā nostrādā ilgāk par diviem gadiem, viņš saņem 10% klāt pie pamatalgas, ja izpildīts ražas plāns apstrādājamos laukos, viņš saņem vēl 10% vairāk. Ja laikā veic rudens aršanas plānu, tad par šiem darbiem traktorists saņem vēl 45% klāt. Ja traktorists vai brigadieris laikā izpilda rudens aršanas plānu, tad par vienas maiņas normas izpildi var saņemt 61 rubli naudā un 18—26 kilogramus labības. Apmēram tāda ir jaunās apmaksas kārtība un jaunais atalgojums mūsu mehanizatoriem. Tas liecina par lielām mūsu partijas un padomju valdības rūpēm par mehanizatoru kadriem, par viņu materialo labklājību.

Lai uzlabotu MTS darbu, jāveic liels celtniecības darbs. Mašīnu un traktoru stacijās nav pietiekami daudz darbnīcu telpu, trūkst garažu, nojumju mašīnu glabāšanai, tās nereti visu ziemu atrodas zem lietus un sniega. Paredzēts veikt lielus celtniecības darbus, lai šos trūkumus novērstu. Iepriekšējos gados mūsu republikā kapitālieguldījumi mašīnu un traktoru stacijās bija ik gadus ap 8 miljoni rubļu, bet 1954. gadā šim nolūkam paredzēti ap 40 miljoni rubļu.

Ievērojams trūkums mūsu lauksaimniecības darba vadīšanā līdz šim bija tas, ka mūsu lauksaimniecības specialisti bija sakoncentrēti dažādu iestāžu un pārvalžu aparatos, bet mašīnu un traktoru stacijās, kolchozos un padomju saimniecībās bija liels specialistu trūkums. Plenuma lēmums paredz tehniskās inteliģences, lauksaimniecības specialistu pārvietošanu no kancelejām un kantoriem uz ražošanu, uz mašīnu un traktoru stacijām un kolchoziem. Jaunajiem specialistiem pirmie gadi jāstrādā tikai ražošanā, tikai mašīnu un traktoru stacijā vai kolchozā. Tikai tad tie būs vērtīgi specialisti un īsti lauksaimniecības attis-

tības veicinātāji. Līdz 1954. gada pavasarim Padomju Savienībā 100 tūkstoši lauksaimniecības specialistu dosies uz kolchoziem. Tūkstošiem inženieru izbrauc no pilsētām uz mašīnu un traktoru stacijām.

Mūsu republikā no Rīgas un citām republikas pilsētām, pēc Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas astotā plenuma lēmuma, līdz 1953. gada beigām jānosūta uz kolchoziem 1500 agronomu un zootehniķu un uz mašīnu un traktoru stacijām 250 inženieru ar augstāko izglītību un 300 tehniķu-mechaniķu.

Tiek reorganizēts arī visu lauksaimniecības organu un partijas organu darbs uz laukiem. Ministriju štati tiek stipri samazināti, darbinieki — lauksaimniecības specialisti brauc uz mašīnu un traktoru stacijām un kolchoziem. Mašīnu un traktoru stacijas tiek nostiprinātas.

Plenuma lēmumi ir paraugs visu partijas un padomju organizāciju un iestāžu darbā. Tie māca paškritiski apskatīt trūkumus, dziļi atklāt trūkumu cēloņus un norāda visus nepieciešamos pasākumus trūkumu likvidēšanai.

Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas septembra plenumam ir liela politiska nozīme. Šo lēmumu izpilde ne tikvien vairāk kārt pavairo vērtīgāko lauksaimniecības produktu krājumus, bet arī ievērojami pacels kolchozu zemniecības materialās un kultūras dzīves līmeni.

Nemirstīgais Vladimirs Iljičs Leņins mācīja, ka strādnieku un zemnieku savienība ir galvenais proletariāta diktaturas jautājums. Šī savienība palīdzēja revolūcijas dienās gāzt veco iekārtu, palīdzēja uzcelt socialismu un palīdzēja uzvarēt Lielajā Tēvijas karā. Strādnieku un zemnieku savienība vēl vairāk jāno-

stiprina, ejot uz komunismu, ceļot komunistisko sabiedrību. Lai šī savienība kļūtu arvien stiprāka — par to jā rūpējas ne tikai zemniekiem, bet arī strādnieku šķirai.

Lauksaimniecības darba uzlabošanā un lauksaimnieciskās ražošanas produkcijas kāpināšanā ir ieinteresēti kā zemnieki, tā arī strādnieki. Ja pilsētu rūpnīcās ražotā lauksaimniecības tehnika netiek izmantota lauksaimniecības darba uzlabošanai ar pilnu jaudu, ja tā stāv dikā, rūsē zem lietus un sniega, ja to, nemākulīgi izmantojot, pirms laika nolieto, salauž, ja to slikti izremontē, tad tas nozīmē, ka strādnieku pūles, ražojot šo lauksaimniecības tehniku, lielā mērā ir bijušas veltas. Turpretī lietpratīgi izmantota lauksaimniecības tehnika ne tikai atvieglos kolchoznieku darbu un palielinās kolchozu un kolchoznieku ienākumus, bet uzlabos arī pilsētu strādnieku apgādi ar lauksaimniecības produktiem un vieglo rūpniecību ar izejvielām. Augot lauksaimnieciskās ražošanas produkcijai, pieaugs tās preču pievedums kolchozu tirgū un samazināsies kolchozu tirgus cenas.

Tā plenuma nosprausto pasākumu realizēšana vēl jo vairāk nostiprinās savienību starp strādniekiem un zemniekiem.

Sevišķi svarīgus uzdevumus septembra plenums ir nospraudis lopkopības attīstībā. Mūs tas sevišķi interesē, jo lopkopība Latvijas kolchozu ekonomikā ieņem pirmo vietu.

Lai izpildītu plenuma nosprausto programmu lopkopībā, mums jānovērš daudz nopietnu trūkumu šajā svarīgajā lauksaimniecības nozarē.

Kādi ir šie trūkumi mūsu republikā?

Vispirms — izslaukumi aug pārāk lēni. 1940. gadā, pirmsskara gados, vidējais izslaukums no govīm svā-

stijās starp 1700 un 1800 litriem. Pēckara gados arī esam sasnieguši tikai ap 1700—1800 litru. Te nav progresa.

Lopu, sevišķi govju skaits ir daudz mazāks, nekā bija pirms kara. Slaucamo govju ir 42,7% no lielopu kopskaita, bet 1940. gadā bija pāri par 70%. Tas nozīmē, ka ātrāk jāpalielina slaucamo govju skaits.

Pārāk augsts ir arī ālavības procents. 1952. gadā tas bija 26%, bet Dundagas un Aizputes rajonos pat 40%.

Galvenais trūkums ir tas, ka mūsu republikā vēl nav izveidota stabila lopbarības baze. Daudzos kolchozos lopbarības saknauģu vēl maz, ražas zemas, nav vēl pietiekami liela ilggadīgo zālāju sējumu platība un dabisko pļavu raža ir ļoti zema. Sliktās darba organizācijas dēļ dažos kolchozos daļa pļavu pat paliek nepļautas, vai arī tās nopļauj vēlu, daudz siena aizlīst un sapūst.

PSKP CK septembra plenums ieteic kolchoziem, lai ieinteresētu kolchozniekus lopbarības sagādāšanā, izsniegt kolchozniekiem par izstrādes dienām siena un salmu ievākšanas darbā līdz 10 procentu no savāktā un kolchozu valdes pieņemtā un iegrāmatotā siena un salmiem, bet 20 procentu no savāktā dabisko pļavu atāla. Kolchozos, kas izpildījuši siena sagatavošanas plānu, izsniegt par izstrādes dienām 30 procentus no siena, kas ievākts virs plāna. Visiem kolchozniekiem lopbarības sagatavošanas laikā ieteicams avānsa veidā izsniegt līdz 5 procenti no ievāktā siena un līdz 10 procentu no savāktajiem un sastirpotajiem salmiem par izstrādes dienām, kas izstrādātas kopš gada sākuma. Bez tam tiek ieteikts kolchoziem nodot kolchoznieku rīcībā ganības lopu ganišanai, kā arī palīdzēt ar transportu saņemtās lopbarības pārvešanā.

Sie un citi pasākumi ieinteresē godīgi strādājošos kolchozniekus centīgi strādāt, lai sagādātu pietiekamā daudzumā laba siena un salmu kolchozu lopiem, jo līdz ar to būs nodrošināti ar rupjo lopbarību arī kolchoznieku personīgā īpašumā esošie lopi.

Tas rāda, ka, saprātīgi apvienojot kolchoza sabiedriskās intereses ar kolchoznieka personīgajām interesēm, panākama sabiedriskās saimniecības attīstība un kolchoznieku labklājības augšana.

Latvijas Komunistiskās partijas CK astotais plenums, kas notika Rīgā š. g. oktobra sākumā, nosprauda uzdevumu tuvāko 2—3 gadu laikā palielināt piena, sviesta un gaļas ražošanu par 1½—2 reizēm.

Vai šis uzdevums ir reāls, un vai mums ir vajadzīgās iespējas un rezerves šā uzdevuma veikšanai?

Pirmrindnieku pieredze rāda, ka tas ir reāls un ka mums ir vajadzīgās rezerves un iespējas, lai to veiktu. Var minēt dažus piemērus.

Cēsu rajona kolchozā «Sarkanais oktobris», kura ganāmpulkā ir 540 slaucamo govju, vidējais izslaukums pēdējos gados sasniedzis 2800 litru piena no katras gov. Uz katriem 100 hektariem lauksaimnieciski izmantojamās zemes šajā kolchozā ir 15 slaucamo govju, turpretim visā republikā caurmērā ir daudz mazāk. Uz katriem 100 hektariem kolchoza zemes izslaukums sasniedz 428 centnerus piena, bet republikā caurmērā tikai 136 centnerus — 3 reizes mazāk. Pieņemot, ka piena vidējais tauku procents ir 4,2%, kolchozā uz katriem 100 hektariem iznāk 18 centneru sviesta.

Ja republikā caurmērā sasniegtu tādu pašu vidējo izslaukumu un govju skaitu uz katriem 100 ha derīgās zemes kā «Sarkanajā oktobrī», tad mēs ražotu gadā

48 000 tonnu sviesta, t. i., gandrīz divreiz vairāk nekā pirms kara.

Var minēt vēl citus piemērus, kas spilgti liecina par mūsu rezervēm un iespējām.

Ventspils rajona kolchoza «Uzvara» slaucēja Anna Rasa 1952. gadā izslaukusi 5799 kilogramus piena no katras govš (viņas kopšanā ir 8 govīs). Tas nozīmē, ka viņa ieguvusi 2 tonnas sviesta. Taču, apskatot vidējos rādītājus, redzam, ka vidējais izslaukums kolchozā «Uzvara» 1952. gadā bija tikai 2521 kilograms, bet vidējais izslaukums Ventspils rajonā — 1811 kilogrami un vidējais izslaukums republikā — 1706 kilogrami. Cik liela starpība, cik lielas mums ir iespējas un rezerves! Cik daudz vēl slaucēju, kas uz Annas Rasas un citu labāko slaucēju rēķina izslauc zem vidējās un nesasniedz pat 1000 litru piena no vienas govš! Jāpiezīmē, ka Annai Rasai nav kaut kādas sevišķi izlasītas govš, nav arī lopbarības pārpilnības. Bet slaucēja rūpīgi kopj savas govīs, sagādā tām sulīgo barību. Tāda nav Rasa vien. Mūsu republikā plaši pazīstamā slaucēja Marta Semule, Socialistiskā Darba Varone jau vairākus gadus izslauc no katras govš vairāk nekā 5 tūkstoši litru gadā. Simtiem slaucēju izslauc 2500—3000 litru no katras govš. Valkas rajonā vien 35 slaucējām izslaukumi ir no 3000 līdz 4500 litriem no katras govš.

Tās pats sakāms par cūkkopību. Mums ir vairākas ievērojamas cūkkopes.

Tā, piemēram, Erna Krīšone Kandavas rajona Lēņina vārdā nosauktajā kolchozā 1952. gadā ieguvusi caurmērā 27 sivēnus no katras sivēnmātes. Anna Tauriņa Ogres rajona kolchozā «Jaunā dzīve» gadā ieguvusi caurmērā 26 sivēnus no katras sivēnmātes, Milda Fridrihsone jau minētajā Cēsu rajona kolchozā «Sar-

kanais oktobris» — 25 sivēnus, bet no vienas sivēnmātes gadā iegūti pat 43 sivēni utt.

Salīdzinot minētos skaitļus ar vidējiem, atkal redzam lielu starpību: Ogres rajona kolchoza «Jaunā dzīve» cūkkope Anna Tauriņa gadā ieguvusi caurmērā 26 sivēnus no katras sivēnmātes, bet caurmērā Ogres rajonā iegūti tikai 14 sivēni un republikā 1952. gadā caurmērā tikai 10 sivēni no katras sivēnmātes.

Biedrs Chruščovs savā ziņojumā plenumā ir norādījis, ka uz katriem 100 hektariem aramzemes jāiegūst ne mazāk kā 30 centneru cūkgaļas. Valkas rajona kolchozā «Taisnība» 1952. gadā jau ražoja 30 centneru cūkgaļas no katriem 100 aramzemes hektariem. Taču visā Valkas rajonā 1952. gadā ieguva tikai 18,8 centnerus cūkgaļas no katriem 100 hektariem aramzemes, bet republikā caurmērā pat tikai 6—7 centnerus. 1949. gadā Valkas rajonā ražots 1 centners, 1950. gadā — 4 centneri un 1952. gadā — 18,8 centneru cūkgaļas no katriem 100 hektariem aramzemes. Tas rāda, cik ātri iespējams kāpināt produkciju.

No šiem piemēriem redzams, ka Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centralās Komitejas septembra plenuma lēmumā nospraustos uzdevumus lopkopības kāpināšanā mums ir iespējams veikt, ja visi mūsu kolchozi tuvināsies pirmrindnieku līmenim.

Liela perspektīva mūsu republikā ir bekona ražošanai. Latvijas Komunistiskās partijas CK VIII plenums, kas beidzās š. g. 4. oktobrī, devis uzdevumu mūsu republikas kolchoziem 1954. gadā pāriet uz bekona ražošanu masveidīgi. Tam mums ir labvēlīgi apstākļi, ir kadri, cūkkopji, kas ar šo darbu nodarbojas jau ilgus gadus. Mūsu sovchozi jau ir pierādījuši, ka mūsu republikā var nodarboties ar bekona ražošanu un ka tā ir ļoti ienesīga nozare. Tā, piemēram, ar bekona

ražošanu nodarbojas sovchozs «Budeskalni». Izrādās, ka, lai ražotu vienu dzīvsvāra kilogramu bekona, jāpatērē 3,8 barības vienības, turpretim, barojot cūkas pusspeķim, jāpatērē 6—7 barības vienības uz katru dzīvsvāra kilogramu. Tātad nodarboties ar bekona ražošanu ir daudz izdevīgāk, un 1954. gada pavasarī visiem kolchoziem vajadzētu sākt bekona ražošanu.

Latvijas Komunistiskās partijas Centralās Komitejas VIII plenuma lēmumi nosaka, ka jau 1953./54. gada ziemā jāatlasa ne mazāk kā 110 tūkstoši telišu, tātad ne mazāk kā 80—90 telišu katrā kolchozā, un visas jā saglabā, lai pēc gada par 110 tūkstoš galvām pavairotu govju ganāmpulku. Jālikvidē ālavība, jā saglabā lopi, tuvāko divu triju gadu laikā jāsasniedz slaucamo govju skaits, kāds bija pirms kara, bet cūku un aitu skaits ievērojami jāpārsniedz.

Jālikvidē galvenais iemesls, kas bremzē mūsu lopkopības attīstību, — lopbarības trūkums. Mums jāizveido stabila lopbarības bāze. Bez stabilas lopbarības bāzes mēs nevarēsim panākt ne strauju lopu skaita pavairošanu, ne to produktivitātes kāpināšanu.

Tā, piemēram, 1952. gadā caurmērā uz vienu liellopu iznāca tikai 7 un 1953. gadā 12—13 centneri siena. To galvenokārt izbaro zirgiem, bet govīm galvenā barība ir salmi. Ja sagādāsim govīm pietiekamā daudzumā laba siena un it sevišķi sulīgās barības, pavairosim zaļās masas devas, tad mums būs iespējams vidējo izslaukumu dubultot.

Mūsu republikā ir daži kolchozi, kam ir jau zināmi panākumi stabilas lopbarības bāzes izveidošanā, piemēram, Talsu rajona kolchozs «Uzvara». Talsu rajons nekad nav izcēlies ar augstiem izslaukumiem, un tomēr kolchozā «Uzvara», kura priekšsēdētājs ir biedrs Smilga, 1953. gadā jau uz gada 1. oktobri caurmērā

no katras slaucamās gov. bija izslaukts 2500 kilogramu piena — par 180 kilogramiem vairāk nekā uz 1952. gada 1. oktobri.

Kā tas sasniegts?

Galvenokārt ar lopbarības bāzes izveidošanu. 1953./54. gada ziemas periodam uz vienu liellopu sagādāts 32 centneri rupjās barības, no kuriem 19 centneru siena, un 60 centneru skābbarības. Lopbarības sakņaugu raža 15 hektaru platībā bija caurmērā 300 centneru no katra hektara. Izveidots zaļais konveijers, iesēti vairāki hektāri ziemas rudzu zaļbarībai, vīķauzas, kacenkāposti, āboliņš utt. Kolchozs pēdējos gados pacēlis arī siena ražu un pagājušajā gadā novācis 42 centnerus siena no katra hektara. 1952. gadā kolchozs sāka nosusināt arī purvus; pavisam paredzēts nosusināt 500 hektaru lielu platību.

Vēl var minēt tādus kolchozus kā Dobeles rajona kolchozu «Nākotne», Valkas rajona kolchozu «Ļeņina dzirkstele», Rūjienas rajona kolchozu «Brīvā druva», kam ir zināmi panākumi lopbarības bāzes izveidošanā.

Kā izveidot stabilu lopbarības bāzi?

Vispirms jāizmanto esošās dabiskās pļavas, jāiztīra tās no krūmiem, jānosusina, jāmēslo. Jāpaplašina ilggadīgo zālāju, āboliņa, timotiņa sējumi. Pļavas un zālāji laikā jānopļauj un jāievāc, sliktā laikā jārdojot. Tāpat jāsavāc visi salmi. Šie pasākumi vien dos iespēju dubultot mūsu rupjās lopbarības krājumus.

Jāveic arī lielāki meliorācijas darbi. Bet meliorācijas darbu veikšana ir ilgstošs process, kam nepieciešami vairāki gadi, tāpēc racionāli jāizmanto mūsu rīcībā esošās rezerves un iespējas, lai jau tuvākajos 2—3 gados dubultotu lopbarības krājumus.

Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas septembra plenums savā lēmumā pare-

dzējis arī citus jaunus pasākumus, kas ļauj mums īsā laikā apgādāt lopus ar vērtīgu barību.

Viens no šiem pasākumiem ir kukuruzas plaša ieviešana lopbarībai. Dažos Maskavas apgabala kolchozos kukuruzas raža sasniedz 80—90—100 tonnu zaļās masas no hektara. Kukuruzu sēj kvadratlīdzdās, caurmērā cers sver 4,5—5 kilogramus; ja no katra hektara ievāc 20 000 ceru, tad dabū ap 100 tonnu zaļās masas. Zootehniķi aprēķinājuši, ka, izēdinot govij piecus kilogramus kukuruzas, var iegūt vienu kilogramu piena, tātad no 100 tonnām kukuruzas 20 tonnu piena. Pārrēķinot pienu sviestā, dabūjam gandrīz tonnu sviesta — tāds ir ienākums no katra hektara kukuruzas sējumu!

Plaviņu rajona kolchozā «Varonis» dzīvo pazīstamais Latvijas selekcionārs Arvīds Viksne. Viņš jau ilgu gadu nodarbojas ar kukuruzas selekciju un ir pierādījis, ka mūsu apstākļos var sekmīgi audzēt kukuruzu arī graudiem. Šogad viņš ievācis kukuruzas graudu ražu 40—50 centneru no hektara. Biedrs Viksne pašreiz nodarbojas arī ar kukuruzas audzēšanu lielas zaļās masas iegūšanai.

Arī Tiraines izmēģinājumu stacijā noris darbi par kukuruzas ražas pacelšanu mūsu republikas apstākļos.

Viens no pirmajiem kolchoziem, kas uzsācis kukuruzas audzēšanu, ir Siguldas rajona kolchozs «Sigulda». Šogad šajā kolchozā kukuruza iesēta pāris hektaru platībā un no katra hektara iegūts 20—30 tonnu zaļās masas. Raža nav liela, tomēr šim pasākumam kukuruzas audzēšanā ir liela nozīme.

Latvijas Komunistiskās partijas Centralās Komitejas VIII plenuma lēmumā noteikts, ka 1954. gada pavasarī Latvijas kolchozos jāiesēj vismaz 5000 hektaru kukuruzas zaļbarībai.

Kukuruzas audzēšanai jā sagatavojas jau šogad, lai nebūtu tāds stāvoklis kā iepriekšējos gados, kad kukuruza gan tika iesēta, tomēr deva ļoti niecīgu ražu. Kāpēc? — Tāpēc, ka pēc sēšanas par to vairs neinteresējās. Augot bez kādas kopšanas, protams, izauga tikai punduraugi.

Lielas perspektīvas mūsu apstākļos ir topinamburam. Topinambura sējumu platība mūsu republikā pagaidām vēl ir niecīga — 15—20 hektaru, jo šo kulturu tikko sākts sēt, bet ražas ir lieliskas, sevišķi topinambura un saulespuķu hibrīdam. Sovchozā «Salliena», kas atrodas netālu no Rīgas, šogad iegūtas 95 tonnas zaļās masas un 10 tonnu bumbuļu no hektāra. Šī vērtīgā kultūra jāizplatā visos kolchozos.

PSKP Centralās Komitejas plenuma lēmumos paredzēts ievērojami paplašināt kartupeļu audzēšanu lopbarībai. Mums ir atsevišķi kolchozi, kas, sekojot Kostromas rajonu pirmrindas kolchoziem, jau plašos apmēros izmanto kartupeļus lopu ēdināšanai. Tāds kolchozs ir «Sarkanais oktobris» un citi.

Latvijas Komunistiskās partijas Centralās Komitejas plenuma lēmumos, nosakot pasākumus lopkopības attīstībai, daudz uzmanības veltīts lopkopības ēku celtniecībai un lopkopības darbu mehanizācijai. Lielākā daļa lopkopības ēku pašreiz neatrodas vienkopus un ir slikti iekārtotas. Caurmērā katrā kolchozā liellopi novietoti 7—8 vietās. Jāpanāk, lai lopi tiktu pietiekami nodrošināti ar labi iekārtotām telpām. Līdzšinējās celtniecības liels trūkums ir tas, ka jaunuzceltajās ēkās netiek ievērota darbietilpīgo procesu mehanizācija, tāpēc labuma no tādas celtniecības ļoti maz. Nepieciešams darbu pārveidot tā, lai līdz ar lopkopības ēku celtniecību tiktu veikti nepieciešamie pasākumi arī lopkopības darbu mehanizācijā. Ikvienā jaunā lopu

kūti jāierīko mechanizēta ūdens piegāde, automatiskā dzirdināšana, mechanizēta lopbarības piegāde un kūtsmēsļu izvešana.

Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centralās Komitejas septembra plenumā liela uzmanība tika veltīta kartupeļu un dārzeņu ražošanas palielināšanai.

Raksturojot stāvokli mūsu republikā, redzam šādu ainu: 1940. gadā Latvijā kartupeļu stādījumu platība bija 138 700 hektaru, šogad mums ir 149 400 hektaru, tātad par 11 tūkstošiem hektaru vairāk, bet ražas, salīdzinot ar pirmskara līmeni, vēl stipri zemākas. Sliktās darba organizācijas dēļ dažos kolhozos daļa kartupeļu paliek uz lauka nenovākti.

Arī dārzeņu ražas ir zemas.

Mums jāceļ dārzeņu un kartupeļu ražas. 1954. gadā jāsasniedz 170 centneru liela kartupeļu un 250 centneru liela kāpostu raža no hektara.

Kolchozi Rīgas tuvumā vēl maz audzē dārzeņus vai arī kultivē tikai atsevišķas kultūras, piemēram, kāpostus. Ļoti maz ražo tomātus, gurķus, sīpolus un citus dārzeņus. Nākošajā gadā mums jāsasniedz gandrīz trīsreiz augstākas dārzeņu ražas, nekā tās bija 1952. gadā.

Vai mums ir tādas iespējas?

Pirmrindnieku pieredze rāda, ka tādas iespējas ir, tādas rezerves ir.

Saulkrastu rajona Staļina vārdā nosauktā kolchoza dārzenkopības brigade, ko vada biedrs Udris, jau 1952. gadā sasniedza 15 hektaru lielā platībā 50 tonnu lielu kāpostu ražu no katra hektara; 1953. gadā kāpostu raža bija caurmērā 60—70 tonnu no katra hektara. Kartupeļu raža biedra Ūdra vadītajā brigādē 1952. gadā 10 hektaru lielā platībā bija 292 centneri no

hektara. Caurmērā Staļina vārdā nosauktajā kolchozā kartupeļu raža ir 196 centneri no katra hektara, tātad par 96 centneriem mazāka, bet Saulkrastu rajonā raža ir tikai 96 centneri no hektara.

Mums ir kolchozi, kas ieguvuši vēl lielāku kartupeļu ražu nekā biedra Ūdra vadītā brigade. Ogres rajona kolchozā «Zaļā zeme» 10 hektaru lielā laukā, kur kartupeļus iestādīja kvadratlīdzdās, ieguva 330 centneru no katra hektara.

Tātad mums ir iespējams sasniegt kartupeļu ražu caurmērā 170 centneru no hektara. Mūsu galvenais uzdevums ir kāpināt ražas. PSKP CK septembra plenuma lēmumi prasa, lai kartupeļu stādīšana katrā ziņā notiktu pēc kvadratlīdzdu paņēmiena. Apstrādājot pēc kvadratlīdzdu paņēmiena stādītus kartupeļus, darba ražīgums pieaug 20 reizes, bet kartupeļu raža palielinās par 40—50%. Efektīvāk tiek izmantoti arī mēslošanas līdzekļi.

Attiecībā uz dārzu audzēšanu jāaizrāda, ka plaši jāizmanto paņēmieni ar kūdras un trūdzeses podiņu lietošanu, kas dod ražas pieaugumu līdz 100 centneru no hektara.

Viens no svarīgākajiem laukopības pasākumiem ir apgādāt katru kolchozu ar augstas kvalitātes sēklām. Biedrs Čruščovs norāda, ka jāsauc pie visstingrākās atbildības tie kolchozu vadītāji un cilvēki, kas patvaļīgi samazina izejas normas. Kartupeļu stādīšanas norma ir 2,7 tonnas uz katru hektaru, pat 3 tonnas. Bet mūsu republikā bija kolchozi, kuros iestādīja tikai pusotras tonnas kartupeļu uz hektaru un pat vēl mazāk, un bieži vien arī šā izejla dēļ ražas bija vājas.

Ļoti liels un atbildīgs uzdevums jāveic arī labības un tehnisko kultūru ražu celšanā.

Kāds te ir stāvoklis republikā?

Tā, piemēram, cukurbiešu sējumu platība ar katru gadu aug. 1940. gadā tā bija 14 800 hektaru, bet 1953. gadā — 20 100 hektaru. Liekas, it kā te viss būtu kārtībā, bet, pārinterējoties par ražām, redzam: 1940. gadā cukurbiešu raža ir bijusi 133 centneri no katra hektāra, 1950. gadā — 141 centners, bet 1952. gadā tā bija tikai 101 centners. Lai celtu cukurbiešu ražu, jāceļ cukurbiešu audzēšanas agrotehnikas līmenis.

Linu sējumu platība pagājušajā gadā gandrīz sasniedza pirmskara līmeni, bet ražas vēl caurmērā zemas.

Arī šai nozarē mums ir daudz pirmrindnieku. Tā, piemēram, Viļānu rajona Kirova vārdā nosauktais kolchozs nodevis no katra hektāra 3,8 centnerus linu šķiedru un ieguvis 10 800 rubļu naudas ienākuma; blakus šim kolchozam ir kolchozs «Padomju Armija», kur no katra linu sējumu hektāra iegūti naudas ienākumi tikai 600 rubļu — 15—16 reizes mazāk. Vienādi apstākļi, vienāda augsne, vienāds klimats, bet rezultāti tik dažādi! Te vainojama linu sējumu sliktā kopšana un linu pirmapstrādāšana, kulšana, kulstīšana utt. Mums ir pirmrindnieks biedrs Galvans Ilūkstes rajona kolchozā «Zemgale», kas pagājušajā gadā no 9 hektāru linu sējumu platības ieguva 7 centnerus linu šķiedru un 5,5 centnerus linu sēklu no katra hektāra.

Tātad mums ir iespējas celt arī linu ražību.

Kas te vajadzīgs?

Vispirms vajadzīga pareiza agrotehnika. Mūsu neveiksme linu ražu celšanā izskaidrojama galvenokārt ar zemo agrotehnikas līmeni.

Labības pavasara sējas normalais termiņš ir 10.—15. maijs. 1950. gadā līdz 15. maijam bija iesēti 86% labības, pagājušajā gadā tikai 66% un šogad —

72%, bet dažos kolchozos sēja ievilkas līdz jūnija vidum vai pat beigām. Tas pats sakāms par kartupeļu rušināšanu, mēslošanu utt. Lai celtu ražas, mums ļoti liela vērība jāvelti agrotehnikai, pareizai lauku mēslošanai, augsnes kaļķošanai utt. Dažas mašīnu un traktoru stacijas, piemēram, Apes rajona Trapenes mašīnu un traktoru stacija ar saviem spēkiem izveda uz kolchozu laukiem 700 tonnu kaļķa, bet dažas mašīnu un traktoru stacijas tikpat kā nekā nedara šajā nozarē.

Lai celtu lauksaimnieciskās ražošanas produktivitāti, pirmām kārtām organizatoriski jānostiprina mašīnu un traktoru stacijas, kas ir galvenā svira, galvenais spēks lauksaimniecības pārveidošanā. Mašīnu un traktoru stacijām jāklūst par visu lauksaimniecības nozaru attīstības centru.

Lauka darbu mechanizācija ar katru gadu pieaug. 1950. gadā galvenie lauka darbi bija mechanizēti par 22%, bet 1951. gadā jau par 42%, pagājušajā gadā — par 52%, un šogad galvenie lauka darbi jau mechanizēti par 64%. Nākošajā gadā projektēts pacelt lauka darbu mechanizācijas līmeni līdz 75—78%. Mechanizācija ir galvenais ceļš, lai varētu celt ražas un attīstīt lauksaimniecību.

Jāņem vērā tas, ka darba roku Latvijas lauksaimniecībā ir stipri mazāk, nekā bija pirms kara. Darba roku trūkums jāatsver ar mechanizāciju, labāk jāizmanto tehnika, mašīnas.

Mašīnu izmantošana ar katru gadu kļūst efektīvāka. 1950. gadā viena traktora vidējā gada izstrāde mīkstajā arumā bija 301 hektars, bet uz š. g. pirmo oktobri jau ir 350 hektaru. Tas pats sakāms par citām mašīnām. Tomēr tehnikas izmantošanā mums vēl ir ļoti lielas rezerves.

Mums ir daudz pirmrindas mechanizatoru. Var minēt Aleksandru Mutuli — pazīstamo kombainieri Dobeles rajona Bērzes mašīnu un traktoru stacijā, kurš 1953. gadā līdz 15. oktobrim novācis 500 ha labības un 134 ha ilggadīgo zālāju, kopā 634 ha. Ja visi mūsu kombainieri strādātu tā, kā strādā biedrs Mutulis, tad jau šogad $\frac{3}{4}$ visas labības būtu varēts novākt ar kombainiem, bet novāca tikai $\frac{1}{5}$. Ja visi mūsu mechanizatori strādātu tā, kā strādā Vircavas mašīnu un traktoru stacijas kolektīvs, tad visa aršana būtu mechanizēta par 95—98% un labības novākšanas darbi par 75%. Tagad rudens aršanā mums viens kāpurķēžu traktors caurmērā uzar $4\frac{1}{2}$ —5 hektarus dienā. Tas ir ļoti maz. Traktoru izmantošanas koeficients vēl zems.

Kas te vainīgs?

Pirmām kārtām trūkst mašīnu un traktoru staciju vadošo kadru. Mašīnu un traktoru stacijās nepieciešams vairāk nekā 400 inženieru ar augstāko izglītību, bet šā gada rudenī tajās bija tikai 50 inženieru. Tāpat trūkst arī tehniķu un pārējo mechanizatoru kadru.

Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas septembra plenumā nolemts izveidot pastāvīgus MTS kādrus. No Rīgas un citām pilsētām uz MTS jānosūtīta labākie cilvēki, kas pārzina tehniku. 1953./54. gada ziemā uz MTS jānosūtīta ne mazāk kā 2000 cilvēku pastāvīgā darbā. Viņi tur saņems algu un būs MTS pastāvīgos štatos.

Mūsu lauksaimnieciskā darba trūkumos vainojama arī kolchozu vadītāju nepareizā nostāja attiecībā pret mašīnu un traktoru stacijām. Tā, piemēram, kolchozi nedod piekabinātājus. Kolchoznieks, kam bagāta darba pieredze, kopj zirgus, bet uz traktora strādā 15—16 gadu veci pusaudži, kas lauka darbus un mašīnas ne-

pārzina, strādā līdz pirmajai nelaipei un tad sēž un gaida, kad atbrauks mehaniķis kaut kādu nieku salabot.

Tagad mašīnu un traktoru stacijām apstiprināti jauni štati. Štatos paredzēti galvenais inženieris, galvenais agronoms, galvenais zootehniķis, vecākais veterinārārsts, inženieri, zemes ierīkotājs, agronoms — plānotājs ekonomists, ekonomists operatīvajā atskaitē un uzskaitē, galvenais grāmatvedis, vecākie grāmatveži, vecākais grāmatvedis-instruktors kolchozu grāmatvedībā un uz katriem 10 kolchoziem grāmatvedis-instruktors, kadru inspektors utt. Bez tam atsevišķu mašīnu un traktoru staciju štatos atkarībā no tā, kāda ir to apkalpojamo kolchozu ekonomika, paredzēti attiecīgi agronomi un citi lauksaimniecības speciālisti. Tādā kārtā mašīnu un traktoru stacijas kļūs par visu lauksaimniecības darbu centru, kas vadīs visas lauksaimniecības nozares — lopkopību, dārzkopību, graudkopību utt.

Līdz ar mehanizācijas attīstību kolchozos labāk jāizmanto arī visi kolchoza ražošanas līdzekļi, kas tagad daudzos kolchozos netiek izmantoti. Lūk, daži skaitļi par zirgu izmantošanu.

1947. gada rudenī ar zirgiem uzara 582 tūkstošus hektaru, 1952. gadā tikai 40 tūkstošus hektaru — 14 $\frac{1}{2}$ reizes mazāk. Caurmērā ar vienu darba zirgu 1947. gada rudenī uzarti 2,5 hektari, 1952. gadā — 0,2 hektari.

Ko tas liecina?

To, ka kolchozos ir tāda nostāja: ja reiz ir traktors, spēcīga mašīna, tad lai tā strādā. Zirgi pa to laiku netiek nodarbināti, tie tikai noēd govīm vajadzīgo āboliņu un sienu. Zirgu inventārs — arkli, rati, aizjūgi netiek remontēti un papildināti.

Tā ir nepareiza nostāja. Zirgi jāizmanto pilnīgi — gan lauka darbos, gan vietējo mēslojumu sagādē, gan lopkopībā un celtniecībā.

Daudzos kolhozos aizbaidinās ar darba roku trūkumu, bet tai pašā laikā darbaspēku izmanto nelietderīgi, darba disciplīna ir zema. Pareizi izvietojot cilvēkus, pietiktu arāju, kūdras un kūtsmēsļu vedēju utt. Ja septembra sākumā, piemēram, katrā laukkopības brigādē būtu nozīmēti divi arāji, tad ap 20. oktobri būtu jau pārsniegts rudens aršanas plāns kolhozos, un oktobra beigās brigādē nevajadzētu desmit arāju.

Mašīnu un traktoru stacijās jānostiprina vadošie kadri, mehānizatoru kadri, plašos apmēros jāveic celtniecība un daudz citu pasākumu.

Biedrs Čruščovs savā ziņojumā pieskaras arī jautājumam par viensētu sistēmas likvidēšanu Baltijas republikās. Tuvākajos gados mums jāveic darbi ne tikai saimniecības ēku celtniecībā, bet jādomā arī par dzīvojamo ēku celšanu vai arī par to dzīvojamo māju pārcelšanu uz kolchozu centriem, kuras var pārcelt.

Gadu desmitiem buržuaziskie nacionalisti kā Latvijā, tā citās Baltijas republikās bija kaluši galvās vienu domu: lūk, šo republiku tautām esot raksturīgs individualisms, kas neļaujot dzīvot ciematos utt. Tas, protams, ir blēņas, tam nav nekāda pamata. Viensētas radās tikai pagājušā gadsimta vidū, kad vācu baroni sāka pārdot mājas zemniekiem — «bauriem».

Lauku pilnīgu socialistisko pārveidošanu nav iespējams veikt uz viensētu sistēmas bāzes. Viensētas traucē socialistisko lielsaimniecību darba organizāciju, sakaru uzturēšanu starp kolchozniekiem, kolchozu lauku izveidošanu, kultūras darbu utt. Tomēr kolchozu ciematu izveidošana jāizdara bez steigas, ne

ar administratīviem līdzekļiem; nepieciešams, lai partijas un padomju organi kopā ar kolchozniekiem vispusīgi apspriestu šo jautājumu un atrastu tam pareizo atrisinājumu. Ciematu izveidošanas darbu nevar veikt pāris gados, bet šis darbs jāsāk jau tagad. Katrā kolchozā ir vairākas ģimenes, kurām nav izdevīgi dzīvot ārpus centra, vai arī tādas, kurām jāceļ jaunas mājas. Kolchozam jāpalīdz kolchozniekiem pārcelties un uzcelt jaunas mājas. Lai jaunā celtniecība būtu plānveidīga, kolchoziem jāizstrādā ciematu izveidošanas plāni, vecā vietā mums jāceļ jaunais un jāceļ pamatīgi, lai tas būtu labāks nekā vecais. Arī biedrs Chruščovs savā ziņojumā norādīja, ka ciematu celtniecība jāveic pēc noteikta plāna, paredzot to izdaiļošanu, stādot daudz augļu koku, ierīkojot parkus, sporta laukumus utt.

Mums ir visi materialie priekšnoteikumi, lai realizētu Padomju Savienības Komunistiskās partijas CK septembra plenuma lēmumus un partijas un Padomju valdības nospraustos pasākumus un strauji kāpinātu mūsu lauksaimniecības darba ražīgumu.

Lai pasākumi lauksaimnieciskās ražošanas kāpināšanā nenotiktu pašplūsmā, jāveic milzīgs organizatorisks darbs. Vispirms krasi jāuzlabo lauksaimniecības vadība: kolchozi jānostiprina ar vadošajiem kadriem, kolchozu priekšgalā jābūt kulturaliem cilvēkiem, kam ir pieredze organizatoriskajā darbā un kas labi orientējas lauksaimniecības jautājumos. Visi lauksaimniecības darbinieki, kolchozu vadošie kadri un kolchoznieki sistemātiski jāapmāca, jāiepazīstina ar pirmrindnieku pieredzi darbā, plašāk jāorganizē ekskursijas uz pirmrindas saimniecībām, jāievieš praksē zinātnes sasniegumi, jāceļ katra darbinieka personīgā atbildība par viņam uzticēto uzdevumu savlaicīgu

veikšanu, jāceļ organizētība un jāstiprina disciplīna un kārtība kolchozos un mašīnu un traktoru stacijās.

Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centralās Komitejas septembra plenuma lēmumos nosprausta grandioza programma visas lauksaimniecības tālākajai attīstībai. Lauksaimniecības attīstība ir visas tautas kopīga lieta. Partijas aicinājumam atsaucas tūkstošiem padomju cilvēku, tūkstošiem padomju patriotu. Katru gadu no rūpniecām, iestādēm, skolām uz laukiem — uz kolchoziem un mašīnu un traktoru stacijām izbrauc simtiem un tūkstošiem cilvēku ražas novākšanas talkās. Pilsētas darbaļaudis palīdz kolchoziem un mašīnu un traktoru stacijām ar savu tehniku. Rūpniecības un fabrikas ražo dažādus darba rīkus, mašīnu rezerves daļas utt.

Mūsu kolchozos zemnieki — kolchoznieki un kolchoznieces, realizējot partijas un valdības lēmumus lauksaimniecības pacelšanā, ieslēdzas socialistiskajā sacensībā, lai jau nākošajā gadā strauji uzlabotu savu darbu. Nav šaubu, ka Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centralās Komitejas septembra plenuma vēsturiskos lēmumus padomju tauta un līdz ar to arī mūsu republikas darbaļaudis godam izpildīs.

Redaktors R. Lācis
Māksl. redaktors V. Kovaļovs
Techn. redaktors A. Pētersons
Korektors A. Pārups, P. Veismane

Nodota salikšanai 1953. g. 27. novembrī. Parakstīta
iespiešanai 1953. g. 4. decembrī. Parīra formata
78×103^{1/2}/₂₀. 1 papīra l., 1,37 iespiedl., 1,19 izdevn. l.
Metiens 5000 eks. JT 23662. Izdevn Nr. 6293-Mp 630.
Tipogr. pasūt. Nr. 9595 Iespiesta LPRRT 23. tipografijā,
Jelgavā, Raiņa ielā 34. Maksā 20 kap.

ЛАТГОСИЗДАТ — Рига
Отпечатано в типографии № 3 ЛРТП,
г. Елгава, ул. Райниса № 34.

IZNAKUSAS SĀDAS LEKCIJAS

- Leonovs, M.* Marksistiski-ļepiniskais pasaules uzskats — lielākais cilvēces iekarojums
- Aleksanđrovs, N.* Socialistiskā darba disciplīna
- Mitins, M.* Par J. V. Staļina darbu «Anarchisms vai socialisms?»
- Zubovs, L.* Par V. I. Ļeņina darbu «Bērnišķīgā «kreisuma» slimība komunismā»
- Smirnovs, Z. V.* G. Beļinska pasaules uzskats
- Ievstajjevs, G.* Socialistiskā sacensība — socialisma celtniecības komunistiskā metode
- Vostrikovs, A.* Ļeņins un Staļins ciņā par marksisma filozofijas partejiskumu
- Tiščenko, D.* Marksisma-ļepinisma pamatzināšanu enciklopedija
- Sveicers, D.* Darba strīdu izšķiršana Padomju Savienībā
- Baturinskis, D.* Par pretstatu likvidešanu starp pilsetām un laukiem PSR Savienībā
- Sverdlovs, G.* Padomju tiesa ciņā par ģimenes nostiprināšanu
- Aržanovs, M.* Par V. I. Ļeņina grāmatu «Valsts un revolūcija»
- Veinbergs, A.* Par kolektīvu stachanovisku darbu
- Smirnovs, A.* Atmiņa un tās audzināšana

- Vovčenko, G.* Progresīvās padomju zinātnes dīzeņa pils
- Kovaļevs, S.* Kristietības izcelšanās un tās šķiriskā būtība
- Oparins, A.* Pasaules tautas cīņā par mieru.
- Glezermans, G.* J. V. Staļins par sabiedriskās attīstības likumu objektīvo raksturu un apzinātu izmantošanu
- Aļeksandrovs, G.* J. V. Staļina darbs «Socialisma ekonomiskās problēmas PSR Savienībā» — kōmunisma celtniecības programma
- Drjomovs, A.* J. M. Sverdlova dzīve un revolucionārā darbība
- Čašņikovs, I.* Par J. V. Staļina grāmatu «Par Padomju Savienības Lielo Tēvijas karu»
- Ridziņš, J.* Kolchozu īpašums — svēts un neaizskarams
- Vozčikovs, M. S.* Vatikans amerikāņu imperialisma kalpība